

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marția, Joia și Sambata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiul pe an 7.50, 6 luni 5.50, 3 luni 3.50 gr. etc.
 Pentru Germania pe an 8.50, 6 luni 6.50, 3 luni 4.50 gr. etc.
 Pentru străinătate pe an 12.50, 6 luni 8.50, 3 luni 5.50 gr. etc.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografică arhidiecezanei Sibiului, strada Mălăieșilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Mălăieșilor Nr. 37.

Redacțiunea se reține, articulele inserțiunilor se imprimă.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 1 er., — de două ori 12 er., — de trei ori 15 er., înalul cu litere germane — și timbru de 30 er. pentru 50-care publicarea.

Conferența generală

a reprezentanților români din Transilvania, Ungaria și Danaii finland în Sibiul.

Sedința III,

ținută în 14 Maiu 1881.

(Tranziție)

Deput. Ciato (activ): Onorabile adunare! Mi place a crede, că adunarea nu va lua în nume de rîu, dacă ca vorbitorii general cîntec a cîntări și eu pre câteva momente prefiuta atențiunea a Dtre; dînd expresiune morderate mele opiniuni individuale, ce o am în respectul momentosei cestiuni supuse delibărării D-voastre (ce auzim!).

On. adunare!

Sîndu-mă pre această tribună, dacă ați da ascultare numai entusiasmului general atîțat prin clasica și monumentală vorbire a dlui referent Babeș, nu aș pute decît să mă asociez la propunerea amnului Dr. Aurul Mureșan, și să vă rog a primi, ca biloc” propunerea comisiei de 30; fiindcă însă în timpul modern nici o națiune conscio de interesele sale vitale numai face politică de sentimente, ci politică de interese, — pentru politică este sciința esențielor, și fiindcă prin adoptarea păreri propuse de dl referent Babeș nu vîd salvate cătuși de puțin interesele noastre vitale, acum a priori trebuie să mă declar în contra păreri comisiei de 30 (sgomot).

Mi forte însă onor. adunare, dacă înaintea da trece la meritul lucrului, voi da da expresiune resentimentului stărnit prin acea parte a vorbirii altcum frunosoasă a dlui Diamandi Manole (așa el) unde dice, că nici un adevăr Român nu poate să procedă pe altă cale, decît pe cea propusă de comisiunea de 30 (voci: așa el).

Domnia sa este în mare eroare susținînd așa ceva pentru că eu așa cred, că onor. adunare este pres conștientă, cumcă în privința mijloacelor diferim în ceea ce eu numam că nu aflu nici un inconvenient, ci din contră aflu un progres, pentru că cu cât viața politică a unei națiuni este mai desvoltată, cu atît se înmulțesc și partidele politice, fără a că nu se aibă temeritatea a suspiciunea pre cealaltă cu lipsă de patriotizm, (nici decum) și că dacă s’ar întîmpla altcum ar trebui să se stingă toate partidele politice din lume; și eu din parte mi s’ar așeză pe dl Diamandi, că deși nu acceptez propunerea comisiei de 30, dar am tot același sincer și viu interes pentru causele noastre naționale pre carel” ar și D-sa (bravo!) și ori care altul din partidul Dsle.

Onor. adunare!

După o sufierță de mai mulți seculi, în cari națiunea română a trecut prin mai multe încercări zădărnice de ași ușura suferințele, nedreptățirile și injuriile ne mai pomenite în istoria lunei (așa el) rîu destul) eacă sosece anul eliberării, anul mîntuirii poporului, anul în veci memorabil 1848 (așa el)

Românii încoviați de sarcina suferințelor un salutat ce o nemărginită bucurie înțirea acestei an pre orizontul națiunei (așa el) în prima speranță, că libertatea, egalitatea și frățietatea, aceste trei noble fice ale cerului, care și-au aie eluaptat valoarea cuvenită în apusul Europei, se vor acclimata și în nefericită noastră patrie (bine ar fi fost!).

Tare în această speranță, națiunea română la anul 1848 și-a formulat un program, pre baza căruia doria, a se reabilita în drepturile sale istorice (așa el).

Acum întreb onor. adunare! putem realiza această program prin pasivitate ori numai prin activitate? (voci și prin pasivitate.)

Da și sînt aplicat a crede, că programa națională numai prin activitate se poate realiza, totuși eu așa cred că sub împingările de față ale națiunei transilvaneanu se va pute realiza nici cu altă; nu numai pentru că împingările ne sînt astăzi foarte nefavorabile (așa el) dar și pentru că aceea conține unele puncte, care în un stat poliglot ca al nostru noi de noi abia le vom pute realiza!

Și spre confirmarea așerițiunii mele vă rog a ține cont de faptul, că în anul 1848 s’au vîrsat sîngelele mai mulți mii de Români (de drept) și în loc de a fi realizat, barem o mică parte a aceluia program, am fost mabine de 18 anmaltratați (dar acum) de un absolutizm rigoros; eără la anul 1863, când Transilvania ca țară autonomă își avea legislațiunea sa proprie, deși eram reprezentați în un număr destul de considerabil; deși regimul și dinastiei se păreau să ne fi foarte aplicate; și nu numai că n’am cerșit să profităm de ocaziune spre a realiza acest program, din contră am conlucrat la aducerea unor dispozițiuni cu totul opuse programului național cum a fost de exemplu transferarea tribunalului suprem la Viena (așa el).

Acum dl-dor dacă d-tră cu două ocaziuni atât de favorabile n’ați putut realiza acest program vă întreb, credeți că prin pasivitate îl veți realiza azi? (credem) căl împingările sînt neasemnat mai vitregi! căl dînt interesele dinastiei s’au confirmat cu sistema politică de acum? Mă așteră, dară eu acesta nu o pot crede!

Așa dară dacă așiori putem vedă, că sub împingările actuale prin pasivitate nu numai că nu putem realiza întreg dară nici măcar o parte a programului nostru național; oare purdența politică nu ne impune nouă acum, să ocupăm tot seculul pre care legile și constituțiunile sînt în mare conservat și în cadrul acestora să disimulăm a exploata atâtea avantaje câte numai

se pot? cu reservecțiunea mentală, că venind timpuri sub împingări mai favorabile pentru noi, ne vom nișii din toate puterile a realiza toate pretenșiunile și aspirațiunile noastre legitime (așa el) Pentru că legea electorală este aspiratoare, nu trebuie să ne legăm mînil; se dice, că această activitate ar învolva în sine o renunțarea dela drepturile noastre istorice; părăsirea stindardului național (negăm înul adevăr!) și eu dice, că această nu este adevăr; pentru că drepturile unei națiuni numai a atunci se pierd, când națiunea aceea numai are putere a conserva, (așa el) sau a le reacțuia.

Ungurii în anul 1849 încă și-au făcut programul național, prin care au declarat Ungaria de independentă și totuși la anul 1866 Duk fiindul cont de factorii dătorii de directivă a încheiat pactul dualist (așa el) Să ne servască de îndreptur politică frațur Ungurii dela 1863, cari au desvoltat cea mai posibilă intensivă activitate în cercurile lor de alegere înfațoișindu-se la dieta din 1863, prin memorandum cunoscut. Tot asemenea au urmat și alte popoare.

Leonorii din Eleșia și Lotharingia încă nu sînt mulțumiți cu situațiunea actuală și totuși își trimit micul număr de deputați în parlamentul din Berlin, unde în așul lunei își dau expresiune a neîndreptățirilor, ce li se fac (așa el).

Asemenea starea excepțională a Irlandei auri nimic nu împedea pre Irlandezi ași trimitte deputați în parlamentul Angliei, ca acolo prin reprezentanții lor competenți și legali înaintea forului legal să se depună înjurările, ce li se fac (așa el).

Da. Ca ce se mergem așa departe când avem exemple aici la noi în patrie; — nu u vedem pe națiunea saă, care asemenea nu este mulțumită cu starea actuală, cu cât zel exploatează dela 1865 încoace toate avantajele constituționalismului, spre a pute trimitte cât mai mulți alegați în parlamentul țării. Și numai națiunea noastră se și impună în astfel de situațiune o neactivitate de depănsă? numai deșina să stea cu mîinile în sin și să se lase contrari noștrii politici să se scoate din toate postîințele!

Se dice, că pe lângă deprimațiunea lege electorală din Transilvania participarea noastră la parlamentul Ungariei ar fi iluzorie!

Este drept, că legea electorală e căt se poate aspiratoare pentru noi (așa el) dar de aici nu urmează, că în secele 16 cercuri electorale, în care avem majoritate absolută, să nu alegem ei să lășăm pe popor să se fie aplicat de străini, pentru că clar și în omenii independenți și cu inima la loc, pot face mult în interesul cauzei naționale; după ce în parlamentul Ungariei mai sînt și alte elemente, cu cari în un sau altă așere ar pute face cauză comună (așa el)

Și apoi eu nici nu pun pond așa mare pre numărul deputaților, numai căt cei alegei să fie destoinici a salva prestigiul național! Modalitatea afirmată de dep. Diamandi Manole, că noi aici acasă să aducem înainte plînsorile noastre și nu prin deputați în parlamentul țării e nesuficient, nu este usunță și nu ajută scopul după părerea mea (așa el) și nu poate nici odă substitui și pre cel mai mic număr de deputați, cari ar pute lupta în dieta țării pentru interesele națiunei noastre. Cu toate că acim din istoria parlamentarului, că de multe ori un vot decide.

Au nu vîd aduceți aminte, că pre Ludovic al XVI-lea cu majoritate de un vot l-au judecat la moarte, asemenea pre Thier cu majoritatea de un vot l-au silit, a părăsi postul de president al republicii. Din motivele aceste susțin propunerea lui Lenger (se trăsăscu nu se primesce)!

Dep. Luchur Mureșan (Năseu): Se scoală să vorbească; (strigări: Sus! Sus! la tribună!) Se sco (deapărea preșidiului); și dice:

Nu voi ostenta atențiunea onoratăe adunării; dar a vorbi multe, căs fier de cătănc. (bravo!).

Dară nici n’am lipsă de mare osteneală, căci toate posibile argumente pro și contra s’au desvoltat pe deplin cu multă oratorie din partea domnilor autorvorbitori, după toate regulile logice și ale elocuenței (așa el).

Eu sînt ales dînt’r ținut, acărui alegători dice, că n’au lipsă de argumentare în privința credinței lor naționale (ce adevăr!) Nu prove dice numai la manifestațiunile mele și ale lor, facuto în decursul timpului față cu programa Românilor din anul 1848 și realizarea ei. Cu toate aceste, cu părere de rău trebuie să mărturisesc, că în districtul Năsăudului, de când s’au declarat pasivatele, tot deșana s’au lăsat alegeri de deputați. Și pentru ce? Pentru că puterile l-au trebuit deputați și și-au și ales (rău destul) Eu am fost sincer, care întru parliarism influențelor străine, am primit candidatură și alegerea, numai că s’mi așeră cerul de lupi și de corupțiune, dară în dieta de bună voie n’am întrat din Septembrie 1872 până în Maiu 1873.

Atunci însă amenințat de președintele dietei, că cerul meu de alegere se va declara de vacant, că se nu întru alte elemente în cerc, ca tras de fone n’am dînt la dietă, dar la Eu am fost sincer, care întru parliarism influențelor străine, am primit candidatură și alegerea, numai că s’mi așeră cerul de lupi și de corupțiune, dară în dieta de bună voie n’am întrat din Septembrie 1872 până în 1875 și cu aceea n’am aprobat procedura ei.

Se revin însă la ordine.

Programa națională ne este tuturor foarte bine cunoscută (așa el). Întru aceasta îmi pare bine a pute constata, că nu există diferență de păreri în toată această adunare, care, eărăși trebuie să constat mai departe, că e totgma efelucul articulelului de lege XXXIII, 1874, adevă

a legei de alegere, caiez excepționale și atât de aspru criticate pentru că și stă deci pe baze legale.

Nu mai atâta îmi place, că astăzi și noțunea de pasivitate și activitate se esplică într'un chip, care mă împacă, căci într'un timp nu de mult activitatea mi se părea a fi esplicată ca gerbură, intereselor străine. Eu am fost, cari, scifi d'voastră cu toții, cum au apărut, parte ei, parte pînă întru programă de pe câmpul libertății din 1848 (aprobare).

Și ce minunată coincidență de timp!

Nu pot să nu atrag atenținea onoratei adunări la coincidența de împrejurări, importante și semnificative, că comisiunea de 30 ne-a pregătit și predat astăzi în 14 Maiu proiectul de acord, cum s'a negătit și oțărît în conferența cea memorabilă preliminară din 14 Maiu 1848, programă naționei române, și s'a primit cu unanimitate de adunarea cea mare națională din anul mîntuirei 1848 cum o mîne în 15 Maiu (adeverat așa e) în Blaj pe câmpul libertății.

Conferența noastră decide astăzi, cum a decida adunarea din Blaj în 1848 mîne în 15 Maiu (aprobare) Din partei încă doresc să facem și noi, de acord cum s'a negătit și memorabilă adunare, să facem aici în Sala marțialăi noastre din 1863 (bravo!) să trasăm (aprobare) Să facem, ca concluziul, carel vom pronunța, ca expresiune a tuturor Românilor, săl pronunțăm în unanimitate (așa e bravo!) caici prin unitatea noastră se garantează solidaritatea noastră (așa e foarte bine)

Eu solidaritatea o aflu în unanimitate. Și în Blaj s'au ridicat ca mîntuire în 15 Maiu mulți bărbați și mai bătrîni și mai tineri și au înălțat în gura lor programă națională în frunte cu Simion Bărnuț, ca și astăzi, când pe lângă Babeș, au argumentat Baritiu, Diamandi și alți următorii ai lui Bărnuț. (Aprobare)

Și atunci au fost tineri cu nobila ambițiune de ași valida părerile prin puterea argumentelor, dar după ce s'a ținut Bărnuț memorabilă să vorbire la adunarea din Blaj, acea ambițiune deorași s'a prefăcut în o ambițiune nobilă și înălțată de ne gîtoș și apoi plocat la puterea cuvîntului lui. (Aprobare) Să trîiască!

Ași dori deci, ca batat argumentelor celorl ponderoase desvolate de referental comisiunei Blaj, ca atîta esențiale și elocuență, care în esență s'au asemene, s'întalnoacă cu a cele ale lui Bărnuț (aprobare) dela anul 1848 să le cîștigăm valoarea meritată. (Așa e)

Lișăndu la o parte toate ambițiunile personale, s'evătam în mulțimea pură a lui, toți pentru unul și unul pentru toți, se primim cu toții unanimitate propunerea comisiunei de trei decizi!

(Aprobare! bravo! să trîiască!)
Prezidiul: Cuvîntul din urmările Dep. Dr. Popca e următoriu.

(Va urma.)

Revista politică.

BIBLIA, 17 Dec 1864

Principele Milan al Serbiei după ce a avut primirea frumoasă în castelul dela Budă s'a bucurat de această primire și în Viena. Eri a plecat la Berlin.

Senatul imperial austriac fu închis pe neasteptate. Săpînderea a fost mare cu deosebire pentru Cechi și Poloni, cu toate că cești din urmă au fost încununatizii despre evenimentul închiderii. Guvernul, pe cît de tare a mîngăiat pe Cechi ca în toamnă vor căpăta universitatea și pe Poloni că li se va vota drumul ferat transversal. Causa închiderii ne neșteptate a senatului o acscriu unui achitării diaristilor maghiari, cari au lăsat armata comună. La lecurile de influență, se dice, că domnesce temeră de o încolțire a sovismului național și în Boemia și Galizia ca și în Ungaria care va destrăma instituțiunile ce abia mai țin unitatea monarhică. Un simptom este explicatiunea această, care merită a nu fi trecut cu vederea.

Curiositate mare, în formă de dementi, comunică publiculu „P. Li.“ de Marti. Foia această spune că „Daily News“ suprinde lumea cu Informațiun, că Austro-Ungaria, adecă oficial și de extern, ar fi care agită în Bulgaria. După foia engleză, numai de aceea este adunarea națională bulgărească convocată la Siestov, ca trupele Austro-Ungare, fiind de lipsă, se poată ajunge cu înlesnire acelu. Pentru „Daily News“ este secret public că la casul când principele Alexandru ar fi silit să părăsească Bulgaria, Austro-Ungaria ar și ocupa-o cu trupele sale. Austro-Ungaria ar și consimțământul Rusiei și Germaniei în privința această.

Și noi suntem aplicați a ne îndoi că fîcîr englezii și d'informații, acscriu unui set de Informațiuni positive. „P. Li.“ poate se alibă adeverîri în partea sa, când dice, că pentru o ocupare a Bulgariei de felul sus indicat a trecut timpul înse în se pare, că și „P. Li.“ cade în alt estrem, când demitînțiu public de senzație ale lui „D. N.“ afirmă, că și marșul la Salonic ar fi numai o legendă a trecutului. Nu este tocmai demitînțiu decând din partea grecilor s'a ridicat o revoluție, care, ca agenci austro-ungurești agitează între Macedo-români și Albaneci. Situaținea Turciei este de așa, că Austro-Ungaria puțină lipsă ar și agiteze în părțile meridionale dela Bosnia și Ertogevina. Instinctul poporatiunilor espuso pericolului de a fi înghitite și ciuntite este singur în stare, de ași căuta un adăpost, după care se și asigură existența și în împregiurările de felul adăpostului pentru populațiunile negrecilor și slavole abia poate fi alit, decăt Austro-Ungaria.

„Bad. Landeszeitung“ are scrieri nouă din Petersburg, că s'a înfirmit un comitet nou de teroristi, care cu „curtine ironică“ a încununat activități sale. Confesiunea în cercurile normative este completă și despre Ignatiev se scrie, că ar fi sfîșit pe țarul așașune încoronendă cu nihilismul și decăt se poate a se împăca cu o demitînțiu.

Cu se apropie alegerile cele nouă în Prusia și în atîta se poartă și scrierile despre mișcările Bonapartistilor. Poate că li de a acceptora un secură mare puterăa lui Gambetta, care face presine așa partei partisanilor și în favorul reformei sale electorale, până și amenințându-l cu alungare din posturi. Principele Napoleon, spune o telegramă dela Berlin, are de gînd să publice în timpul cel mai de aproape un manifest, prin care pentru algeri vrea să

adune pe toți bonapartistii sub steagul său.

Mitocarea Irlandezilor devine tot mai serioasă. Revoluționea contra puterii armate e pe față. Guvernul englez a concentrat pe „Insula verde“ o trupă de 30 de mi oameni. S'au întorsat încăt și murierii au lăsat parte la luptă. Murierii aruncă stupi de la alții cu mijlocul cavaleriei și în chipul această a aduce în disordine și o aliesce să se retragă.

Cestiunea Dunăreană în senatul Românii.

Acum după ce avem raportul „Romanului“ de Duminică despre debateră cestiunei dunărene în senatul Românii, ni se pare, că se schimbă altfel de cum au înfățișat-o diarele străine.

G. Grădîsteanu în ședința senatului dela 22 Maiu întreabă pe guvern, decăt este vreo înconvenient pentru a se pune în discuținea cestiunea dunăreană și decăt este pendenta de tratative diplomatice; unde se află cestiunea și decăt s'au făcut pașii necesari în această privință. D. B. Bistrianu, după ce spune, că încă nu este orientat în toată afacerea cere autorisare să vorbească mai întâiu antecesorii sei în ministeriu.

Boerescu după o introducere cam polemică întru un discurs clarificătoriu din care estragem pasagele următoare:

Să vin dar la această cestiune a Dunării. Acel deși îmi sînt împuse caerecari refuză să se facă, ca fost ministru de externe, ca amic al guvernului actual, vor pară fi mai explicat șate raporturi; căci sînt șapte, cari astăzi sînt care de domeniul public și asupra lor pot verbi ceva mai pe larg.

Vă aduceți în adever aminte, dlor, că pentru executarea art. 55. din tratatul de la Berlin, comisiunea europeană dunăreană era dotată se făc un regulament, numit de navigaținea, de polițio și de supraveghere.

Că să se elaboreze acest regulament încă de la 17 Decembrie 1875, s'a decis de către comisiunea europeană, în unani mitate, după propunerea Francie, ca să se numească un comitet șate a redacta un proiect, care să serve de bază discuțiilor pentru formarea regulamentului. După propunerea Angliei, acest comitet s'a compus de delegați Austriei, Germaniei și Italiei. Acest comitet a lucrat un proiect de regulament, pe care sunt numele de: a) proiect et (avant-projet) b) prezentat comisiunei europene tocmai în sesiunea de primăvară a anului 1880, în luna Iuliu. Acest proiect încă nu a fost comunicat de mai naștere și guvernelor respective, pentru ca s'el încunoscă și s'el studieze; astfel că cestiunea a fost ambută, și s'a hotărît ca în sesiunea viitoare de toamnă, dela Noevmber 1880, întru comisiunea europeană ar să un comitet al șase, să discute și să pună bazele, după care era să se facă acel regulament. Această a fost toadșina și dorința României; și, conform instrucțiilor ce avea, o opiniă și delegatul nostru, ca bazele viitoarei regulament să se formuleze de întreaga comisiune europeană.

Acest studiu preliminar a și făcut în adever în sesiunea din toamnă trecut, dela 15 Noevmber 1880.

Noi guvernul am cunoscut astfel toate proiectul lucrat de comitetul de trei, numai în luna Iuliu 1880, până la luna Iuliu Noevmber viitoare avem astfel timp, ca să studiam acel proiect, să ne dăm seama de cel de conșine, să ne tragem înțelegerea de conșine și să vedem, ce fel de instrucțiuni avem să dăm delegatului nostru. Pentru această a trebuit mai întâiu, să ne dăm bine seama de sensul și de scopul tratatului din Berlin, a dispozițiilor sale relative la Dunăre, pentru ca nu cumva să facem ceva contra sensului și spiritalității acestui tratat, contra scopului, ce el vrea a atinge.

Dacă guvernul d'ac, a studiat șate nu anti-proiect, să veți judeca după ce voi adăv onoare a vă relata mai în urmă.

Vot pe lînd declara Iodată, că pe când studiam acest act, am căutat toate elementele, de ori unde veniau, și am provocat de protedintea lui, spre a completa studiile și a ne face o idee exactă și justă asupra ceace avem de făcut. Așa am căutat mai întâiu, să așezăm la definiție, așașpr, ante-proiectului, a delegatului nostru dela Galați, care ireda în mai bună poziție decăt ori-cine, spre a ne face observații asupra această important subiect. Așa, încă dela 8 și 11 Maiu 1880, comisiunul zăv de delegatul nostru dela Galați, ne-a trimis, șate formă de proiectul, observațiunile sale asupra ante-proiectului.

Poate că nu am avut cu toate ocuziunile delegatului nostru, încă, mult timp îndelung, pentru că cătăm pentru moment, a stringe toate lumina, am și comunicat memoriele sale, și am cerut observațiunile tuturor reprezentanților nostri din străinătate, prin o circulară datată din 23 Iunie 1880, cu Nr. 10,549.

Îmi pare că nu am putut timpul pe la jumătatea lui Maiu 1880 am cunoscut ante-proiectul, și la 23 Iunie am și cerut opiniile tuturor delegaților care mi o puteam da ca folos. Nu toți au răspuns. Dar unii mi s'a răspuns prin note și memorii, conșinele își și sisteme, care acceptabile care neacceptabile. Noi înse, cari eram la centru, și cari cunosceam lucrurile mai bine, apreciam și puteam alge. Îndelut că simenea nu ne put legă, în destul că am apreciat gravitatea cestiunii, și că am căutat a ne înlegușura de toate luminele trebuincioase în asemenea lucrare. În alte cuvinte, imităm altă calea sultge de să ne poate mai mult șate necesar pentru elidarea edicțiunii șate. Am căles și să ne căntăm să vă părut mai bun, și am lăsat a o parte tot ce ni se părea greșit, împrescabil șate improduct.

Am mi vîdut cu ferocie că această cestiune a Dunării a început să precepse și opiniinea publică din Europa; astfel, încă din luna August 1880, a început a șare broșuri și memorii în diferite capitale mai ale Europei, și mai toate diariciile Europene a început a se ocupa de această cestiune. Dacă s'au ridicat de neacceptabil, în străinătate și aceasta în mod favorabil pentru România.

O asemenea agitaținea, în opiniinea publică din Europa, nu putea fi decăt plăcută și încurajătoare pentru România, căci agitaținea se producea în sensul respectării tractatului din Berlin și a garanției ce trebu să se dea libertății navigației și a diverșilor interese ce sînt pe Dunăre.

Cu modul această ne am aflat în poziținea de a cunosce bine și de a ne trage în urmă de costurile și pierderile noastre, care a fost încă de conșinită, a guvernului trecut? Astăzi, vi le pot spune, d'or, căci multe din fapte șate de domeniul public, și nu pot vîtămă negocierile pendente.

(Va urma.)

Correspondențe particulare

„Telegrafului Român.“

Teara Bărsei,*) 9 Maiu 1881.

Onorate Dnule Redactor! Numai o dorim 'mi împlinesc, când vă adresăm, deci cam tîrziu — aceste câteva rânduri, — datorită, de a da ocaziune celorl interesești, a cunosce mișcările unei moștă și tinere corporațiuni din țeara noastră. Corporațiunea este „Reuniunea învățătorilor din țeara noastră“ sau „Bărsei“, aer obiectul înțelegerea generală a acesteia, înțînă în Satușeu în 15 și 16 Aprilie v. c.

Nu sunt en cel complicită rețala în detaiu despre toate desbatările din ședințe, această care în sfera de activitate a Domnilor secretari și Reuniunii, en însă 'mi voin permite, a mă îndrăgini cu deosebire pe lângă cele mai împregiurări șate de ședințe, elidând numai în treacăt unele cestiuni mai importante pertractate în ședințe.

*) Din lipsa de spațiu lărgărit. Red.

Înainte de toate Vă împărtaşesc cu vine satisfacție, că adunarea generală a Reuniunii Inv. din acest an a fost onorată prin prezența a trei persoane distinse, cari au luat parte activă la discuțiunile diferitelor obiecte; acele au fost: Reverența Sa Păr. Protopresbiter și inspector districtual de școli școlii Ibarac, dl advocat și fiscal comitatului Ibarac, amândoi membri fondatori ai Reuniunii și dl inspector reg. de școli Kos Ferenc, care încă s'a înscris ca membru ajutor al Reuniunii.

Cuvântarea de deschidere rostită de dl director gimnaz. și președinte al Reuniunii Ștefan Lovis a fost foarte acomodată, căci în aceea s'a relevat activitatea și fazele, prin cari a trecut Reuniunea dela aparițiunea ei. Din acea cuvântare îmi permit, a vă împărtaşii unele date.

Reuniunea des amintită s'a înființat prin hotărârea înv. în anul 1877, prin conlocuțarea înv.ătorilor Brașovului și Scăoleni și prin neobstinate strămuțuri ale dui director al școlii normale capitale rom. crt. din Brașov, George Bellissimus. În anul prezent a eșpat primul interval, pentru care s'a constituit definitiv în anul 1878 (18 Aug.). În acest restimp Reuniunea a devoitot o activitate foarte mare; — ceace se știe în parte mara și din desele raporturi și elaborate publicate dese prin jurnale. Încât privece starea materială încă vă împărtaşesc cu multă plăcere, că Reuniunea a prosperat foarte mult și eșpat că nu va trece mult timp și eșpat că Reuniunea s'indră va ajunge în fericită poziție de a și arăta înfrunțale sale binefăcătoare asupra poporului român din țara Bărsiei în toate direcțiunile de regenerare. În scurt îmi permit a observa, că spiritual, ce domnesce în anul reuniunii, este atăta de viu și laborios, încât se poate dice, că Reuniunii înv.ătorilor români ortod. din țara Bărsiei i se asigură un viitor frumos. Această convingere e ușor și-o însuși ori cine, îndată ce se va cunoștea în detaiu toate conclusele aduse în sesiunea pres. a Reuniunii precum și măsurile, ce s'a discuit în cercuri parțiale ale membrilor, ca să se în în viitor față cu instrucțiunea rom. din țara Bărsiei. Spriguniri precum și altele distinsc, cari dispun de mijloace foarte vray, încă încercăzătoare foarte mult Reuniunea pentru a se avânta mai repede spre progres.

Un obiect, ce a mulțămii întega adunare, a fost disertsatiunea membrului I. Dario, intitulată 'Idealele înv.ătorilor rom.' carea o fost lucrată și dezvoltată cu un succes atăta de nimerit, încât disertantul a dovedit prin acea un studiu și o diligență foarte mare. — Disertantul a declarat, că voiesce a și tipări lucrarea aceasta pe speșele sale și jumătate din venitul cartii îl destinează pentru fondul Reuniunii. — În sesiunea aceasta s'au votat statuta nouă, carele tate și pe bass astatore nouă s'a constituit înv.ătorii rom. și a lui dl de președinte pe dl director și prof. gimn. St. Iosif, de vice pres. pe dui G. B-lissimus și I. Dorca, de secretari pe dd. I. Aron și G. Moian, de casier pe D. Clodoc, de membri ai comitetului pe dui: I. Dubrean, I. Petric, G. Ludu, Ios. Morar, G. Proca, B. Bude.

Cât despre cele esteriore, încă cred, a nu greși, afirm în numele tuturor oșpetilor, că au fost satisfacționale. După cum fui informat, corpul înv.ătoaresc din Săcele se pregătise a da cu ocașiunea adunării în favorul fondurilor Reuniunii o reprezentațiune teatrală, în urma căreia s'au urmez și dans,dar împresca le-a să zădărnicit până atât de deșdăntările lui pe neapăsătoare munte ca câteva zile înainte de termenul adunării ocupase sala hotelului trupa teatrală ambulantă sub direcțiunea dui A. Petculescu.

Dar și această trupă s'a arătat destul de filantropică, căci a oferit Reuniunii jumătate venitul unei reprezentațiuni în suma de 17 fl. v. s.

Ași fi foarte neodrept, când m'ași mărgini numai pe lângă cele eșpuse, cari formează miniatura cea bună a celor întâmplate în Satu-lung; nu va strica, cred eu, ba din contră va servi spre orientare în viitor, dacă vor fi și așdărite umbrite, ce caracterizează adunarea Reuniunii noastre din Satu-lung și cred, că chiar dui din Satu-lung încă nu'mi vor lua aceasta în nume de rău, dacă eșpun adeverul fără considerate la persoanele favorite.

Domnii înv.ătorii sciceni, cari în privința ospitalității nicei odată s'au lăsat nimic de dorit, de astădată au arătat, a fi fost cu puțină îngrijire pentru primirea oșpetilor. Trei împregiurari au fost nemulțămitoare pentru căci așdărite au fost, toate trei armate din cauza lipsei de precauțiune destul de lăpăși.

Estă eșpat împregiurari. Mai toți membrii din afară și Reuniunii s'adunaseră încă înainte de de 8 ore la biserica cu hrana S-tei Adormiri din Cernat, unde se vorbia, că are să se celebreze invocarea sfântului Duch. Aici au fost necesități vrând nevrând a accepta pe statul în recocoarea dimieșturi agerită de un vint cam aspru până mai la 9 ore, și adă, abia s'a putut începe discuțiunea. După a considerate la cele de lungă pe stratele Săcelelor mai urma o doua inconveniență tot cam de aceeași categorie și adică; se destinae locul tinerii ședintelor în biserica suscitată, carea are padimentul pavat cu leșpede de pență; ată un mijloc, de a face pe membrii să petreacă în timpul ședintelor lungi mai mult în ospetării dect în biserică, dacă ar fi voit să se nu reintoară acasă cu o recesală ageră. Dl președinte al reuniunii a avut bunătatea se îngrijă mai bine de cât cei competenți, că se știe vitează de rele, anunțând, că ședintele nu se vor pute ține — după cum se făcuse arangementul — în biserică, ci în edificiul școlii dela lui reche din Satu-lung. După adăna membrii Satu-lung. Aici au fost șiștia a petrece eașpe un interval destul de lung pe afară, până ce s'a măsurat și șert înălțat pentru adunare. (Focul s'a esternalizat înainte de aparițiunea zorilor car' de atunci până de 8 ore din și este un restimp de cel puțin 5 ore și sala de ședinte puține fi grigrită și curățată cu o și cu done mai nagitate și atunci de șigur, că nu erau așa strămtorți în ziua dia urmă).

Afară de aceste au fost nemulțămii membrii și cu dispozițiile făcute pentru menagiu, căci, abstrăgend dela acea, că prețurile măncărurilor — cari de altfel au fost destul de simple — erau foarte piparate, și mai ple — erau foarte nemulțămii — fost și un serviiu foarte nemulțămii — fost astfel, încă mulți își au fost neceșități a se arătarea șert și alogra care în cătră pentru ași satisfacere celorțelor foamei, dacă ar fi voit să se ajuneze toată ziua; ceace nu era deaparte de împlinit, căci ora anunțată pentru ședintă de după prând, nu era departe.

Aceste sunt observările generale încât — le am înțeles eu din gura membrilor — relativ la adunarea noastră din Satu-lung.

Îmi adaug întotdeauna de arangementele, ce le au amintit frații Zărețeni în anul trecut, acele au fost deplin mulțămitoare; în Săcele încă nu ne îndreptărați mai la accepta ceva mai rău, dar realitatea ne-a convins despre contrariul. O.....

Însi, 16 Maiu 1881, România este victima ploiilor torrențiale, care au loapat dela 10, ale curățite și s'au mai conținut abia slălțari șera. Comunițați între Iași și Bucuroesc e întreprăși prin mai multe locuri și membrii diferitelor Delegațiuni, ce au mers în Capitală să salute pe noul Rege al României nu se pot reintoarce la caminele lor dectă cu mari dificultăți aici, Moldova și Siretul au eșpat din marea în inundand case, vite, ședinturi, etc. Se șenalează prin diferite țări — pagube enorme și oamenii aviași de la nouă vreme lipsiți de sământături și hrană la un timp aproape!

Bahluiul, rău, care trece prin orașul nostru, a causat daune enorme cetățenilor, dărâmand case, înecând grădini și atâcând viața pacienților locuitori cari se credeau a fi scutiți de această catastrofa elementară. Mulți și-au părăsit locuințele lor cercând adăpost și cele necesare pentru existența vieții lor. În ajutorul acestor mizerabili — pagubele și marea săvidenți — ar fi necesar, că Teatrul nostru național să de câte va reprezentă în beneficiul celor fără adăpost și elita societății să deschidă lista de subscripțiune.

Prin cercurile mai autoritate se vorbesce de sosirea prea inutabilu nostru Rege în urbea noastră, în zilele de 28 l. c. ca să se prezente în noua sa calitate, ear' nu'mi creduli șper, cu ocașiunea sosirii Sale se va efectua și 'Ungera', o datină strămoșească care se pare a deveni din ce în ce mai naturală și logică în domeniul culturi noastre tradiționale. Nu pot să afirm nimica din anticipații relativ la cele dize mai sus, dar mie mi se pare că, amănarea sosirii Regelui va fi mai problematică și ungera trecând în cadrul calendarul grecesc.

Pe stratele Iașului înfrănesc ture de Jidani persecutate de Rusia și Germania și localizându-se la coreligionariilor lor, asemenea observ din partea Israelitilor ad hoc mare căptămire și durere pentru confrății lor maltratați și alungați prin surprindere de statele numite. Pe când în Rusia se torturau acești frământați ai finanțelor, la noi (cu ocașiunea înconorării) se forma cluburi și comituni izraelite ce se adunau și se protejeze în miseria disperată, în care se nuceauc. Am observat ca nici odată că, comitetele izraelite pe timpul înconorării simulan un patriotism până la licență, compunând un conduct de torțe cu fanare și lampioane, și străbătând stratele principale ale Iașului și strigând 'Trăească Regele, Trăească Regina, Trăească România.' În fața represiunii 'Mișcarea Națională' se oapți chiar convoii izraeliti de mai multe ori și striga: Trăească Regatul României! În acțiunile și șert moduri de procedere se ascunde motu lor Gordian, care nu a îltul dectă aceea ce o doresc, căci în toate orașele Rusiei Jidanii sunt masacrați și prădați și fiind timiți până la extrem nu vor să cadă victimă asemenea coreligionariilor lor Ruși și Germani.

'Mișcarea Națională' și atacă cu multă rațiune și logică, arătându-le puterea miserabilă, cu care s'a dechiat în mijlocul Românilor și străgând atențiunea guvernului central în ceea ce privece emigrarea lor 'en masse' și stabilirea domiciliului pe teritoriul nostru.

Diarul iudeesc 'Neues Wiener Tageblatt' a început a nu se ataca maje-

starea noastră națională și denunțându-ne în opiniile jidofice că sântem barbari, răci și lipsiti de cultură ca și Crumuri și Asiatici. Șciți pentru ce aceste faimoase epite? Fiind că deputatul Iașului D. N. Ionescu a interpretat pe ministrul de interne decât, e dispus să în meari serioase contra vagabondajului izraeliti!

Noi li putem asigură ată pe jidani redactori dela foia nemțască căt ci pe acei că științe ea să, dacă va ține tot acest limbaj vor pătăci o nu pesu în masă — vorba Românilui. — Cvis.

Varietăți.

* (Comitatul Sibiiului) Comitetal electoral tot pentru lista alegătorilor este convocată la o ședință și pe 15 Iunie la 10 ore a. m.

* (Bar. Uchiatu) L. M. C. Asupra morții cele tragice a generalului ne spune "P. L." de Marti, că dănal a bună seamă s'a supărat pentru critica ce-a făcutu comisiunea însăreñată cu probarea unui tun de calibru gre, destinat de probă celor ce aveau să se toarne pentru litoralul dela Pola. — Uchiatu s'a năcut la Theresienfeld în 20 Octomvru 1811. În a 1829 fu asentat comand-tanaru; în 1843 se făcu locotenent. În 1866 major și al doilea colonel at turmătoari de tunuri; în 1867 colonel; în 1871 emendant al fabricei de artilerie; în 1874 general major și în 1879 Loc. de mareșal campestru. El era consilier intim al Majestății sale și comandant al fabricii de artilerie din arsenalul dela Viena, comandat al academiei de știinte, oșpetilor și cavaler a mai multor ordini austriace și străine.

* (Convocare). Înv.ătorii aparținători de departământul al li-lea al Reuniunii înv.ătorilor români gr. ort. din ținutul Sibiiului sunt poțitiți prin aceasta, a se înfrăși pe 17 Iunie a. c. adică a douaș și de Rusali la 2 ore p. m. în sala școlii din Sălăute.

Obiectele acesteia adunării sunt

1. Constituire definitivă a departământului al li-lea cu reședința în Sălăute.
2. Împărțirea membrilor departământului în mai multe secții.
3. Vetearea regulamentului intern elaborat de corpul înv.ătorilor din Sălăute.
4. Propuneri.

Sălăute 5 Iunie st. n. 1881

Nicolau Ivan, m. p. pres. adhoc.

* (Convocare) Subcomitetul cercului electoral al S. Sebeșului, își ia voia, a conchieta pe alegătorii români din acest cerc la o conferință, ce va va ține în 16 Iunie a. c. st. n. la 10 ore a. m. în localul școlii române din S. Sebeș, pentru a și da raportul delegații trimiși la conferința generală electorală din Sibiu; precum și pentru o consultaș asupra ținutului față cu algeriile vitoare.

S. Sebeș în 4 Iunie 1881.

Subcomitetul cercului.

* (Reuniunea arheologică) din comitatul Hunedoarei în adunarea sa generală trecută a ales și pe dl George Bariș de membru onor.

* (Invitarea) Subdepartământul IV al reuniunii înv.ătorilor români din ținutul Sibiiului și ocasiunea adunării sale ordinare extraordinară din 1 Iunie a. v. va arangia împreună cu comuna Veru cercul preturei Agnita o petrecere (Măial) ce va avē loc în 2 Iunie sau a III și de Rusali în pădurea comunală la care are onoare, a invita pe întreg publicul român atât din cercul său de activitate (circular mare) protopresbiter Nocrichiu-Cincol mare) cât și din giur.

Vărd în 20 Maiu 1881

Nicolau Moldovan m. p., președinte șubdepartământului. Georgiu Drăgșan m. p. secretari.

